

11. december 2012

Til Børne- og undervisningsminister Christine Antorini og samtlige børne- og uddannelsespolitiske ordførere.

Regeringen har fremlagt en folkeskolereform, som betyder længere skoledage for samtlige skolesøgende børn fra børnehaveklassen til afgangsklasserne.

Der kan være mange gode grunde til at opkvalificere folkeskolen og ingen kan vel være uenige i, at vi generelt skal blive bedre til at sørge for, at alle børn trives, og at langt flere bliver i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Som landsdækkende forældreforening er vi på flere punkter bekymrede for konsekvensen af den øgede undervisningstid, som betyder at børn skal tilbringe mellem 30 og 37 timer ugentligt i skolen.

Børns tid i fritidsinstitutionerne har meget stor værdi. Fritidshjemmet, SFO'en og klubben har en styrke, fordi der her – adskilt fra skolen – lægges vægt på andre værdier. Hvor skolernes fokus fortsat er på de målbare boglige kompetencer, er andre basale kompetencer og værdier i fokus i vores fritidsinstitutioner: at kunne samtale, have empati, kunne aflæse situationer omkring såvel sociale som fysiske rammer etc. Et stigende antal børn mangler basale sociale kompetencer som er absolut nødvendige for at kunne klare en uddannelse, kunne træffe valg i fritidslivet, kunne indgå i sociale fællesskaber, kunne skabe velfungerende familier og klare sig på arbejdsmarkedet. Når man mener, at værdier som at spille teater, lave historier om eget liv, gå på biblioteket, lave historier på fritidshjemmet, spille rollespil, lege med forskellige materialer, gennemleve oplevelser i dagligdagen gennem fri leg, spille hockey, spille spil, tage på museum, lære at lave sund mad, spise sammen og udvikle opskrifter, lege sanglege, lave udviklede danse, lære at være en god ven, lære tal og regning gennem lege og aktiviteter, være sammen med både yngre (inkl. børnehavebørn) og ældre børn skal erstattes af skolens konformitet hvad angår tid, klasser og lokaler, så får børn ikke mere lærdom på disse centrale områder. Tværtimod er vores påstand.

I fritidsinstitutionerne kan alle børn få anerkendelse og styrke – både dem, der er skolefagligt stærke og dem der ikke er. Disse værdier vil ikke tilgodeses i tilstrækkeligt omfang i de omtalte aktivitetstimer. De kræver mere tid end mellem 10 minutter og en time og de kræver mere fleksibilitet end skolen kan understøtte.

Et andet vigtigt element er børns behov for egen tid – en tid, som man selv kan disponere over, og hvor man har mulighed for selv at vælge og ikke pligt til at deltage i planlagte aktiviteter – *kan* og ikke *skal*. En tid hvor gode pædagogiske rammer (og nogle steder specifikke fysiske rammer) giver muligheder for, at den innovative og kreative side styrkes og hvor samarbejde og fællesskab erstatter målbare individuelle resultater – menneskelige egenskaber, som samlet bidrager til en god barndom og som senere i livet er nødvendige værktøjer, som også værdsættes højt i erhvervslivet.

Vi er alvorligt bekymrede for den øgede fokus på indlæring og på at vores børn skal blive så dygtige, som de kan, på de traditionelle skolefaglige områder, fordi andre lige så værdifulde egenskaber dermed negligeres.

En længere skoledag vil potentielt svække grundlaget for at opretholde vores fritidsklubber. Vi risikerer, at klubberne og dermed en integreret del af vores nordiske dannelsesstradition helt forsvinder, fordi kommunerne i mindre grad vil oprette og drive dem og fordi forældrene naturligvis vil søge alternative muligheder, når prisen tages i betragtning, og der samtidig kun er tale om et behov på få timer dagligt. De børn, som således tidligere har haft et solidt klubtilbud omgivet af kompetente voksne, har ikke de samme muligheder for at møde andre unge og ikke mindst nogle uddannede voksne, som ser børnene i øjnene og kan tage en fortrolig snak med de unge mennesker, hvis der er behov for det. Vi ser mange steder, at netop denne funktion er vigtig i klubberne og kan danne en modvægt til specielt storbyernes gadebaserede fristelser. Vi ser også mange steder, at børnene aktivt vælger klubberne til af samme årsager. I vores optik har vi ikke råd til at miste den gruppe af unge, og vi ser en længere skoledag som en reel trussel mod klubberne.

Ved at begrænse børns fritid og deres egen tid, begrænser vi også familiernes muligheder for at tilrettelægge hverdagen selv. Selvom der i de fleste familier er to fuldtidsarbejdende forældre, forsøger mange at planlægge deres arbejdsliv med forskudte arbejdstimer, flekstid eller nedsat arbejdstid for skabe en mindre stresset hverdag, få mere tid sammen og give børnene tid til fritidsaktiviteter fx i sportsklubber. Den mulighed begrænses, når børnene skal tilbringe flere timer i skolen. Denne bekymring deles også af DGI's formand, Søren Møller, der peger på risikoen for at børnene ikke i samme grad kan/vil deltage i den frivillige foreningsidræt.

Vi er ganske enige i intentionerne om i højere grad at bryde den sociale arv og netop her spiller både vores dagtilbud, men i høj grad også vores fritidsinstitutioner en afgørende rolle. Frem for at give skoletrætte børn mere af det samme, som blot trækker i den forkerte retning, bør vi i langt højere grad satse på fritidsinstitutionernes kompetencer som leg, kreativitet og sociale kompetencer. Vi kan være enige om, at aktivitetstimer lagt ind i en skoledag kan afhjælpe nogle af de problematikker, der er omkring skoletrætte børn, men det foregår fortsat i skolens rammer, hvilket vil fastholde dem i de rammer, som udgør

problemet, i flere timer. Det mener vi ikke, er vejen frem og faren for, at mere af det samme ikke løser udfordringen er overhængende. Tidligere evalueringer af forsøg med danske heldagsskoler har ikke indikeret, at flere timer i skolen har givet bedre resultater (Rambølls undersøgelser af 12 heldagsskoler). Så reelt ved vi ikke, om vi flere undervisningstimer vekslende med aktivitetstimer vil løfte opgaven med de børn, som ikke udlever deres potentiale i skolens rammer.

Endelig er der spørgsmålet om finansieringen af folkeskolereformen. Som det nævnes i regeringens reformudspil, så flyttes tid og aktiviteter fra fritidsordninger og klub over i skolen. men da fritidsordningerne i stort omfang er direkte brugerfinansierede må det nødvendigvis give et budgetmæssigt underskud, hvis vi fastholder at folkeskolen er gratis.

Frem for den øgede fokus på skolen, som hidtil har vist at den ikke har formået at løse opgaven at løfte den del af eleverne som ikke trives optimalt, så bør vi i højere grad fokusere på fritidsinstitutionernes kompetencer og de tidlige barndomsår. Vi ved, at børn er mest påvirkelige i de tidlige barneår, og at disse år har uendelig stor betydning. Vi ved samtidig fra forskningen, at en indsats i netop den periode af børnenes liv er en god investering både menneskelig og samfundsøkonomisk. Intet giver et afkast som investeringer i de mindste. Vi skal sikre vores børn i dagpleje, vuggestue og børnehave veluddannet pædagogisk personale, som kan hjælpe og støtte dem i deres tilegnelse af sociale, sproglige og motoriske færdigheder og ad den vej give de mindste dels en god og udviklende barndom og dels gøre dem parate til den mere formaliserede indlæring og mødet med folkeskolen. Dette vigtige pædagogiske arbejde skal følges op af en fritidspædagogik uden for skolens rammer som anerkendes og prioriteres og ikke negligeres.

Med venlig hilsen

Lars Klingenberg
Formand for Forældrenes Landsforening